

Szanowni Czytelnicy,

czasopismo „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie/Cracow Review of Economics and Management” kontynuuje w 2022 r. misję polegającą na umożliwianiu wymiany myśli i upowszechnianiu wyników badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych, a w szczególności dyscyplin naukowych ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu i jakości. Zachęcamy do składania tekstów w języku polskim lub angielskim, zawierających zarówno treści teoretyczne, nowe koncepcje, jak i wyniki badań empirycznych.

Pierwszy numer obejmuje osiem artykułów, których problematyka odzwierciedla szeroki zakres zagadnień związanych z wymienionymi dyscyplinami naukowymi. Otwiera go artykuł Barbary Pawełek i Aliny Klonowskiej poświęcony badaniu zależności między funduszami zabezpieczenia społecznego a zmianami makroekonomicznymi. Stosując narzędzia statystyki opisowej, przedstawiono powyższe zależności dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej, które są członkami Unii Europejskiej. Wiążąc główne elementy systemów zabezpieczenia społecznego ze wskaźnikami makroekonomicznymi, wykazano, że stabilny wzrost gospodarczy pozytywnie wpływa na sytuację finansową sektora ubezpieczeń społecznych. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że opóźnione wartości wskaźników makroekonomicznych ułatwiają prognozowanie wydatków sektora ubezpieczeń społecznych, a uwzględnienie tych wydatków przyczynia się do poprawy prognozowania wskaźników makroekonomicznych.

W drugim artykule Alicja Wolny-Dominiak i Anna Sączewska-Piotrowska analizują zamożność Polaków w podziale regionalnym. Na podstawie analizy statystycznej rozkładu dochodów przeprowadzonej z wykorzystaniem danych pochodzących z europejskiego badania warunków życia ludności określono poziom zamożności dochodowej w makroregionach i występujące pod tym względem nierówności. Wyniki badań wskazują na zróżnicowanie zamożności dochodowej w makroregionach Polski. Artykuł stanowi wkład w badania dotyczące zamożności dochodowej poprzez pokazanie możliwości analizowania tego zjawiska z wykorzystaniem miar statystycznych opartych na rozkładzie dochodów gospodarstw domowych.

Artykuł autorstwa Dariusza Grzybka poświęcony jest kwestii błędu poznawczego polegającego na odrzucaniu danych empirycznych niezgodnych z dominującą

teorią na przykładzie płacy wydajnościowej. Na podstawie analizy treści wcześniejszych prac ekonomicznych poświęconych temu zagadnieniu stwierdzono marginalizowane pewnych faktów ze względu na obowiązujący w danym czasie paradygmat teoretyczny. Artykuł jest przyczynkiem do badań mających na celu wyjaśnienie powodów akceptowania bądź odrzucania różnych teorii ekonomicznych.

Trendy i zagrożenia związane z konsumpcją żywności oraz ich związki z celami zrównoważonego rozwoju są przedmiotem rozważań w artykule Małgorzaty Z. Wiśniewskiej. Na podstawie analizy źródeł zastanych, raportów i statystyk oraz literatury przedmiotu zidentyfikowano główne tendencje rozwojowe w zakresie konsumpcji, takie jak konsumpcja uważna i świadoma, ekokonsumpcja, *foodsharing*, fruganizm, freeganizm oraz konsumpcja spersonalizowana i hedonistyczna. Wskazano także na zagrożenia w tym obszarze, m.in. trudności związane z wyżywieniem ludności, wzrost liczby osób z obniżoną odpornością, zmiany klimatyczne, patologie na rynku żywności, występowanie alergenów oraz brak kultury bezpieczeństwa żywności.

W kolejnym artykule Stanisław Popek i Michał Halagarda prezentują wyniki badań na temat wpływu warunków procesu palenia ziaren kawy na właściwości gotowego produktu. Na podstawie przeprowadzonych badań próbek kawy o różnym stopniu wypalenia stwierdzono, że nie przekłada się on na zawartość wody w gotowym produkcie, zawartość kofeiny zaś kształtuje się na poziomie typowym dla badanego rodzaju kawy. Próbkę o największym stopniu wypalenia cechowała natomiast gorsza sensoryczna ocena jakości, wynikająca z niższej oceny smaku i barwy. Oznacza to, że parametry procesu palenia ziaren kawy wpływają na jakość produktu i w efekcie na akceptację przez konsumentów.

Łukasz Leksowski przedstawia w następnym artykule możliwości zastosowania metody DEA do oceny efektywności klubów piłkarskich występujących w lidze angielskiej. Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że wszystkie uznane za istotne zmienne wpłynęły pozytywnie na skuteczność modelu służącego do oceny efektywności klubów piłkarskich. Badane kluby wykazały się wysokimi przychodami i dobrymi wynikami sportowymi. Przeprowadzone i opisane w artykule badania potwierdzają przydatność metody DEA w analizowaniu efektywności klubów piłkarskich.

W kolejnym artykule Zygmunt Kral przedstawia możliwości oceny kompetencji przywódczych z wykorzystaniem wielokryterialnej metody oceny. Została ona szczegółowo omówiona na tle innych, opisanych w literaturze przedmiotu sposobów oceny kompetencji przywódczych. Autor podkreśla potrzebę oceny poziomu kompetencji przywódczych z uwzględnieniem wielu kryteriów, a także przydatność zaproponowanej metody. Artykuł stanowi przyczynek do poszerzenia wiedzy na ten temat oraz może być użyteczny dla praktyki zarządzania.

W artykule zamykającym ten numer „Zeszytów Naukowych” Hanna Czajka-Cieszyńska i Przemysław Mućko poruszają zagadnienie uproszczenia zasad rachunkowości w mikro- i małych jednostkach w Polsce. Autorzy przedstawiają wpływ regulacji prawnych i błędów poznawczych na wybór uproszczeń w polityce rachunkowości. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że jedynie połowa uprawnionych spółek korzysta z prawa do sporządzania skróconych sprawozdań finansowych oraz że stosowanie pewnych uproszczeń odbywa się niezgodnie z przepisami. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy są błędy poznawcze osób podejmujących decyzje w tym zakresie. Rozważania zawarte w artykule poszerzają wiedzę na temat badania uproszczeń w polityce rachunkowości jednostek mikro i małych.

Przedstawiając kolejny numer „Zeszytów Naukowych” zawierający wyniki dociekań teoretycznych i badań empirycznych z różnych dyscyplin nauk społecznych, mam nadzieję, że prezentowane w nim pomysły, oceny i wnioski spotkają się z zainteresowaniem Czytelników i będą stanowić inspirację do podejmowania badań naukowych oraz publikowania ich wyników na łamach naszego czasopisma.

Prof. dr hab. Aleksy Poczowski
Redaktor naczelny